

Міністерство освіти і науки України
Київський національний лінгвістичний університет
Кафедра педагогіки та методики навчання іноземних мов

Курсова робота

**з педагогіки на тему: Місце і роль предмета «Іноземна мова» у
розв'язанні завдань навчання та виховання школярів.**

Студентки групи СОнім 20-20

спеціалізації 014.022 Німецька мова і
література, освітньої програми

Німецька мова і література, англійська
мова, зарубіжна література

Ярмолінської Аріни Олегівни

Науковий керівник: доктор педагогічних
наук професор, професор кафедри
педагогіки та методики навчання
іноземних мов

Матвієнко Ольга Василівна

Кількість балів –

Національна шкала –

Оцінка ЄКТС –

Члени комісії: _____

(підпис) (прізвище, ініціали)

_____

(підпис) (прізвище, ініціали)

ЗМІСТ

ВСТУП.....	2
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ МІСЦЯ І РОЛІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У НАВЧАННІ ШКОЛЯРІВ.	4
1.1 Методика вивчення іноземної мови, як науки.....	4
1.2 Концепція загальної середньої освіти та навчання іноземних мов	7
1.3 Формування особистості школяра в процесі вивчення іноземної мови.	11
РОЗДІЛ 2 СИСТЕМИ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ І КУЛЬТУРИ.....	16
2.1 Стандарти загальної середньої освіти та навчання іноземних мов і культур.....	16
2.2 Концепція навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах.	19
2.3 Підходи та засоби навчання іноземних мов та культур.	24
2.4 Система вправ для формування іншомовної комунікативної компетентності	25
ВИСНОВКИ	28
РЕЗЮМЕ.....	30
RESUME	31
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	32
ДОДАТКИ	34

ВСТУП

Актуальність теми курсової роботи – обґрунтування важливості теми місце і роль предмет (іноземна мова) у розв’язуванні завдань навчання та виховання школярів. Наразі іноземні мови посідають велике значення в житті кожної людини. Завдяки вивченню іноземних мов можливо подорожувати, працювати чи навчатися за кордоном, проживати в інших країнах, знаходити знайомства з іншими людьми, інших національностей та багато іншого. Наразі всенародною мовою є англійська, завдяки якій люди можуть спілкуватися.

Вивчення мов посідає важливе місце у розв’язуванні завдань навчання та вихованні школярів. Зазвичай, англійську вчать з першого класу, а вже потім приєднується ще одна мова за вибором класу (французька, німецька, польська або інші), але багато дітей вивчають мову навіть за стінами школи. Предмет іноземної мови є важливим, він доводить, що вчити інші мови не надто складно, цей предмет знайомить школярів з іншими народами, їхніми традиціями, символами, вчить поважати інші народи і вчить їхню культуру також. Предмет іноземної мови виховує в дитині інтерес до інших народів та вчить як можна завдяки ньому вчитися на більш високому рівні.

У даній курсовій роботі було представлено та взято інформацію з досліджень Біма І. Л., Бориска Н. Ф., Виготського Л.С., Ніколаєва С.Ю. та інших.

Об’єкт і предмет дослідження. Об’єктом дослідження даної курсової роботи є іноземна мова. Предметом дослідження є іноземна мова та її місце і роль у розв’язуванні задач навчання та виховання школярів.

Мета та завдання курсової роботи. Метою курсової роботи є дослідити місце і роль іноземної мови у розв’язуванні завдань навчання та вихованні школярів.

До мети були поставленні конкретні завдання:

- дослідити методикау вивчення іноземної мови, як науки та концепцію загальної середньої освіти та навчання іноземних мов;

- дослідити формування особистості школяра в процесі вивчення іноземних мов;
- встановити стандарти середньої освіти та концепцію навчання іноземних мов у загальноосвітніх шкільних закладах;
- визначити підходи та засоби навчання іноземних мов та культур;
- обґрунтувати системи вправ для формування іншомовної комунікації.

Методи дослідження. У даному дослідженні використовувався загальнонауковий метод. Загальнонауковим методом було аналізовано, яке саме місце і роль посідає іноземна мова у навчанні та вихованні школярів, які має концепції, як формує особистість школяра.

Інформаційна основа дослідження. Інформація для написання курсової роботи було взяти з статей, журналів, підручників, збірників та інтернет сайтів, які подані в літературних джерелах курсової. Для збору інформації використовувалася комп'ютерна технологія.

Обсяг і структура курсової роботи. Курсова робота складається з вступу, двох розділів, семи підрозділів, висновків, резюме, списку літературних джерел та додатків. Кількість використаних літературних джерел – 14 джерел. Кількість сторінок основного тексту – 31 сторінка.

РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ МІСЦЯ І РОЛІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У НАВЧАННІ ШКОЛЯРІВ.

1.1 Методика вивчення іноземної мови, як науки

Для того, щоб викладання іноземних мов у школі було ефективним і відповідало сучасним вимогам, вчителі повинні добре розуміти теоретичний курс «Методика викладання іноземних мов», який повинен займати основне місце в системі професійної підготовки.

Основними завданнями теоретичного курсу «Методика викладання іноземних мов» є:

- представити основні складові теорії сучасного викладання іноземних мов у школі і на цій основі зорієнтувати студентів у використанні теоретичних знань для вирішення практичних завдань;
- ознайомити студентів із сучасним станом іншомовної освіти в нашій країні;
- з'ясувати сутність компонентів і засобів сучасної методики як науки та спрямувати студентів на творчий пошук у їх практичній діяльності в школі;
- розвивати професійні та методичні компетенції, необхідні для плідної роботи у сфері викладання іноземних мов, шляхом проведення практичних та лабораторних занять;
- залучати майбутніх учителів до вивчення спеціальної науково-методичної літератури, яка має бути постійним джерелом самовдосконалення з метою підвищення їхньої професійної майстерності.

У педагогічній термінології термін «методологія» часто вживається трьохзначно:

1) «методологія» як педагогіка, яка має властивості, притаманні кожній науці (теоретичні основи, експериментальна база, сфера роботи з перевірки наукових гіпотез), але яка також має специфічний об'єкт дослідження, що

визначається як особливостями самого предмета, так і способи, за допомогою яких виграється;

2) «методика» як сукупність форм, методів і прийомів роботи вчителя, що є «технологією» професійної діяльності;

3) «методика» як навчальна дисципліна. Методика як навчальна дисципліна тісно пов'язана з поняттям об'єкта дослідження, освітнього процесу, що становить об'єкт дослідження, та його основних компонентів.

Основними компонентами освітнього процесу є:

1) навчальна діяльність викладачів;

2) навчальна діяльність учнів;

3) організація навчання.

Будь-який навчальний процес – це процес спільної діяльності вчителя та учня.

Отже, методика викладання іноземних мов – це наука про мету, зміст, методи і засоби навчання іноземної мови, а також проте, як відбувається навчання і розвиток іноземних мов [11, с. 3-4].

Методика викладання іноземних мов полягає в тому, щоб навчити людей вивчати нову мову. Те, як ми навчаємо людей, називається методами навчання, і вони є важливою частиною цього процесу. Ці дві речі пов'язані одна з одною.

Розрізняють два функціонально різних типи методики викладання іноземних мов: загальна методика і спеціальна.

Загальна методика вивчає закономірності та особливості процесу навчання будь-якої іноземної мови.

Спеціальна методика вивчає викладання конкретної іноземної мови в конкретному типі закладу з урахуванням лінгвістичних і фонетичних особливостей рідної мови.

Прикладами можуть бути історична методика (аналіз методичних концепцій минулого), експериментальна методика (розробка теорій проведення наукових методичних досліджень), порівняльна методика

(вивчення особливостей викладання іноземних мов у різних країнах) та використання технічних засобів навчання.

Кожна наука має своє вузьке коло завдань, методів і об'єктів дослідження. На основі багаторічних досліджень процесу викладання іноземних мов фахівці прийшли до висновку, що методика викладання іноземних мов, яка базується на основних принципах педагогіки, лінгвістики та психології і розвивається в тісній взаємодії з ними, має всі ознаки, характерні для самостійної науки. Вона має теоретичну основу, експериментальну базу, власний об'єкт дослідження, власні цілі та завдання, власну систему структур і понять.

Курс «Методика навчання іноземної мови» складається з трьох частин.

- 1) Теоретичні основи методики викладання іноземної мови.
- 2) Навчання основам іншомовної мовленнєвої діяльності.
- 3) Організація та планування навчальної та позакласної роботи в школі.

Як відомо, без теорії методики викладання іноземної мови, яка ґрунтується на наукових результатах, знання, навички та вміння вчителів не стануть надбанням для учнів.

Становлення України як незалежної держави вимагає створення системи освіти та її реформування. З цією метою була розроблена комплексна національна програма "Освіта". Її основними завданнями є визначення стратегії розвитку освіти України на найближчі роки та перспективи на ХХІ століття, створення життєздатної системи безперервної освіти і виховання для досягнення освітнього рівня, забезпечення можливостей для духовного самовдосконалення – формування особистісного, інтелектуального і культурного потенціалу та найвищих національних цінностей.

Іноземна мова є специфічною дисципліною, оскільки, мова відображає національну ідентичність, душу народу, систему суспільних відносин і традицій.

Метою предмета "Іноземна мова" є вивчення чотирьох комплексних і взаємопов'язаних аспектів.

- 1) Навчальний аспект - оволодіння іноземною мовою, як засобом спілкування.
- 2) Пізнавальний аспект (загальноосвітній) - збагачення духовного світу, набуття і розширення знань.
- 3) Розвивальний аспект – розвиток мовленнєвих умінь і навичок.
- 4) Виховний аспект [12, с. 4-6].

1.2 Концепція загальної середньої освіти та навчання іноземних мов

Для того, щоб Україна увійшла у світовий освітній простір, необхідно привести вітчизняні освітні стандарти у відповідність до норм міжнародного співтовариства. Стратегія розвитку освіти України у 21 столітті визначається наступним чином: створення життєздатної системи безперервної освіти і виховання з метою досягнення високого рівня освіченості, забезпечення можливостей для постійного духовного самовдосконалення особистості, формування її інтелектуального і культурного потенціалу як найвищої національної цінності.

Національний документ у сфері освіти визначає стратегічні завдання, пріоритети, напрями та основні методи реформування освіти і встановлює принципи, до основних з них відносяться:

- Науковості та пріоритетності освіти передбачає поступальний розвиток освіти, нове ставлення суспільства до освіти, знань та інтелекту, принципово новий підхід до інвестиційної політики в освітній галузі.
- Систематизація та демократизація освіти означає децентралізацію та регіоналізацію управління системою освіти, надання автономії для вирішення основних проблем навчальних закладів, подолання монополізму, відповідно до найосновніших принципів української державної освітньої політики.
- Зруйнувати державну монополію на освіту, перейти до державно-громадської системи управління освітою, в якій людина, суспільство і держава

є рівноправними суб'єктами, налагодити систему партнерства між учнями, учнями та вчителями.

- Гуманізація освіти — визнання людини найвищою соціальною цінністю, надання їй можливості всебічно розкрити свій потенціал, задоволення її різноманітних освітніх потреб, надання пріоритету загальнолюдським цінностям, координація взаємовідносин людини з навколишнім середовищем, суспільством і природою.

- Освіта має бути пов'язана з історією та традиціями нашої країни, ми маємо вивчати власну культуру. Освіта важлива для розвитку нашої країни та відносин з іншими. Ми також повинні пізнавати світ та його проблеми та зосереджуватися на цінностях, які допомагають усім, а не одній групі. Ми повинні бути частиною глобальної освітньої спільно.

- Безперервність освіти: забезпечення можливостей для безперервного поглиблення загальної та спеціальної підготовки, досягнення цілісності та наступності в навчанні та вихованні.

- Єдність освіти і виховання на засадах гуманізму, демократії, громадянськості та взаємоповаги до націй і народів в інтересах людини, сім'ї, суспільства і держави.

- Полікультурність і варіативність освіти: створення можливостей для широкого вибору форм, закладів і засобів навчання та виховання, що відповідають освітнім потребам особистості; запровадження варіативності змісту освіти; диференціація та індивідуалізація навчально-виховного процесу; мережева взаємодія недержавних навчальних закладів [1, с. 6-7].

Вище зазначені принципи державної освітньої політики зумовлюють необхідність реформування системи іншомовної освіти. Це передбачає перегляд структури освітніх рівнів, оновлення змісту і форм навчання іноземних мов, створення авторських програм та альтернативних підручників з іноземних мов, інтеграцію навчання іноземних мов у відповідні світові освітні інституції, забезпечення наступності у навчанні іноземних мов та створення умов для урізноманітнення форм навчання іноземним мовам.

Загальна середня освіта здобувається у загальноосвітніх навчальних закладах трьох ступенів: початкова школа (1-й ступінь), основна школа (2-й ступінь) та старша школа (3-й ступінь). Вивчення іноземних мов є обов'язковим на всіх рівнях.

Багаторівнева система освіти в Україні реалізується на основі відповідних навчальних програм. Освітня програма - це перелік обов'язкових та вибіркових навчальних дисциплін, необхідних для здобуття певного освітнього ступеня, кількість годин, відведених на їх засвоєння, та підсумкова форма контролю. Загальна середня освіта ґрунтується на навчальних програмах початкової, основної та старшої школи, а також на професійно-орієнтованих навчальних програмах.

Навчальна програма початкової школи повинна гарантувати набуття навичок читання, письма та лічби, початок морально-етичного виховання, естетичного, інтелектуального та фізичного розвитку, а також трудової підготовки учнів. Вивчення іноземних мов у початковій школі є обов'язковим. Засвоєння цих програм є основою для продовження навчання за програмою основної школи.

Освітня програма початкової школи спрямована на засвоєння державної мови, рідної мови, іноземних мов, базових знань з природознавства та математики, а також важливих досягнень з природознавства, історії, літератури та мистецтва. Вона також здійснює трудову підготовку, належний інтелектуальний і фізичний розвиток учнів та закладає основи загального розвитку особистості, особистісних нахилів, здібностей, талантів для професійного самовизначення і формування загальнолюдської моралі [9, с. 8].

Вона також сприяє здобуттю знань, екологічному вихованню та фізичному вдосконаленню відповідно до соціальних, національних і культурних потреб. Школа також зосереджується на вивченні іноземних мов.

Навчальний план гімназії забезпечує завершення загальної освіти з предметів мовного, літературного, природничого та суспільного циклу, формування ціннісних орієнтацій, світогляду та професійного самовизначення

учнів. На цьому етапі вдосконалюються навички володіння іноземними мовами.

Удосконалюються іншомовні навички та компетенції учнів, сформовані в основній школі. Програми професійно-орієнтованої освіти в старшій школі вирішують завдання виявлення та розвитку здібностей і талантів людини в гуманітарній, природничій та інженерній сферах, що є завданням освітніх програм старшої школи.

Особлива увага приділяється викладанню іноземних мов. Викладаються європейські та східні мови, здійснюється лінгвістичне навчання, впроваджуються нові методики викладання тощо. Насправді, яку загальноосвітніх школах, так і в школах з поглибленим вивченням іноземних мов залишається ще багато невирішених проблем.

Основною з них є професійний розвиток вчителів іноземних мов.

Викладання іноземних мов можна розділити на дві групи: базове навчання та поглиблене навчання. Базове навчання відбувається у звичайних школах, а поглиблене – у спеціалізованих школах. Навчання також можна персоналізувати відповідно до потреб кожного учня.

Сучасна система загальної середньої освіти також пропонує можливість індивідуального навчання. Його метою є врахування індивідуальних особливостей та забезпечення умов для здобуття загальної середньої освіти або задоволення інших загальноосвітніх потреб.

Індивідуальне навчання організовується для тих, хто:

- бажає навчатися приватно;
- має високий рівень здібностей до навчання;
- не в змозі засвоїти матеріалу межах базового рівня у встановлені державою терміни;
- не можуть відвідувати школу за станом здоров'я.

Загальна середня освіта є невід'ємною та органічною складовою освіти в продовж життя. Середня освіта є основою для соціалізації молоді в суспільстві, для подальшого навчання та працевлаштування, а також

забезпечує безперервність розвитку людини під час переходу від дитинства до дорослого життя. Таким чином, середня школа, з одного боку, зберігає спадкоємність з дошкільною освітою, особливо в частині базових компонентів її змісту, а з іншого - створює основу для загальнонаукової, загальнокультурної та професійної підготовки фахівців до майбутнього суспільного життя.

З огляду на нові тенденції у впровадженні загальної середньої освіти, особливого значення набуває вдосконалення змісту освіти та розробка національних освітніх стандартів [11, с. 9-10].

1.3 Формування особистості школяра в процесі вивчення іноземної мови

У багатьох містах, районах, областях та на муніципальному рівні програми розвитку освіти вирішують важливі питання. Оскільки духовно-естетичне становлення дітей та молоді, їхнє життєве самовизначення є невід'ємною складовою суспільного розвитку, постає питання, що і як мобілізувати зусилля суспільства на благо особистості дитини. Є вічні цінності: життя, земля, вітчизна, сім'я, дім, правда, праця, культура, мир, добро і милосердя. Саме цими цінностями завжди керувалася шкільна система і повинна продовжувати керуватися сьогодні.

Державний стандарт освіти з іноземних мов підтверджує той факт, що останнім часом почала формуватися національна концепція освіти нових соціально-політичних та економічних умовах. Це виховання людей культури, яким притаманні загальнолюдські цінності, багатство культурної спадщини минулих націй і народів інших країн, людей, які прагнуть до взаєморозуміння з ними, людей, які вміють і бажають вступати в міжособистісну і міжкультурну комунікацію, особливо в процесі вивчення іноземної мови [4, с. 10].

Для того, щоб забезпечити освіту в дусі демократії, свободи та індивідуальної гідності, необхідно терпляче оновлювати освітній процес. Виховання має відбуватися не лише через індивідуальну позашкільну діяльність, але й через сам навчальний процес. Тому потрібні нові освітні механізми, які приведуть систему освіти в рух.

Рекомендація Ради Європи визначає нову мовну політику для України, яка передбачає навчання розумінню та визнанню іншомовної культури у порівнянні з власною культурою. На думку багатьох науковців (Пасов Ю.І., Бориско Н.Б., Сафонова В.В., Боритко Н.М., Кан-Калик В.А. та ін.), для розвитку любові та поваги до власної культури ефективним є формування цих якостей у зв'язку з іншомовною культурою, причому ці два процеси є взаємопов'язані і залежать один від одного.

Експерти вважають, що один із способів покращити освіту – це навчити учнів цінностям і культурі їхнього суспільства. Це можна зробити, включивши уроки про інші мови та культури. Ці уроки допомагають учням зрозуміти їх власну культуру та навчають важливих цінностей, які поділяють усі. Це як розмова з людьми з різних культур.

Залучення культурних матеріалів до навчального процесу значно підвищує мотивацію до навчання. Це дуже важливо, оскільки навчання без мотивації є неефективним. Культурні матеріали сприяють підвищенню пізнавальної мотивації. Це означає, що учні не тільки засвоюють навчальний матеріал, але й стикаються з невідомими їм культурними фактами, що безсумнівно, стимулює їхній інтерес. Тому урахування інтересів школяра під час навчання є дієвим способом.

Коли ми говоримо про мультикультуралізм, ми повинні розглядати культурологію як одну з контрактивних і пізнавальних наук, яка вивчає:

- розмаїття стилів і способів життя різних країн у мультикультурній системі в контексті суспільних цінностей, норм, традицій і звичаїв;
- соціокультурні особливості країн, етносів і мов;

- ціннісні та смислові аспекти духовної, фізичної та матеріальної культури суспільств, що взаємопроникають.
- історико-культурні передумови та особливості історичної та етнічної (наднаціональної) пам'яті.
- культурна спадщина, культурна ідентичність та етнічна ментальність.
- соціокультурні аспекти комунікативної поведінки членів культурних спільнот.
- соціокультурні норми в міжкультурній комунікації.

Когнітивні знання, спільні для учасників таких комунікативних актів, прийнято називати фоновими знаннями та поведінковими нормами, тобто такими, що певною мірою піддаються "культурній трансформації". Культурну трансформацію визначають як процес адаптації до нової культури, метою якого є переорієнтація особливостей мислення та сприйняття дійсності, а також усталених поведінкових норм [5, с. 11-12].

Вивчення ролі культури в суспільстві дозволило вченим обґрунтовано виділити наступні взаємопов'язані функції культури:

- Пізнавальна (дає змогу представити цілісну картину світу за допомогою різноманітних знань).
- Інформаційна (передає соціальний досвід поколінь в середині націй та між націями).
- Комунікативна (за допомогою якої людина може спілкуватися з іншими у своїй країні та закордоном).
- Регулятивна або нормативна (вирішує завдання встановлення певних норм і вимог до всіх видів людської діяльності).
- Гуманістична (яка формує особистість, необхідну суспільству).

Дослідження літератури з цієї теми, зокрема праць Касюка А.Я., Библера В.С., Бім І.Л., Вишневського Є.І., Пассова Ю.І., свідчить, що висновком успішного результату досягнення освітніх цілей у процесі навчання іноземної

мови та формування комунікативної компетенції з іноземної мови є накопичення учнями таких якостей, як:

- повага до інших народів, їх культурних, історичних та духовних цінностей і традицій;
- уміння визначати цілі, завдання і зміст спілкування та обирати його форму в процесі мовної комунікації; вільне володіння мовою, достатнє для маніпулювання мікропросторами і ситуаціями; уміння правильно розпізнавати і оцінювати партнера по спілкуванню (з урахуванням віку, статусу і комунікативної спрямованості), а також уміння аналізувати свою роль у мовленнєвому акті;
- усвідомлення громадянськості, відповідальності перед народом, національної гідності та національної рівності;
- об'єктивне сприйняття та оцінка життя в усіх його проявах з точки зору естетичних цінностей;
- етична культура, відповідальність за всі свої думки, дії та вчинки, доброта, порядність, здатність до переживання, співчуття;
- допитливість і пізнавальна активність, розвиток цілеспрямованої дії у вербальному спілкуванні та вміння користуватися раціональними способами її здійснення;
- здатність об'єктивно оцінювати власну діяльність, у тому числі результати спілкування (наприклад, самоконтроль, тактовне подолання мовних зовнішніх труднощів, що виникають під час мовлення);
- усвідомлення необхідності вивчення іноземної мови як засобу міжкультурної комунікації;
- прагнення до самоосвіти та самовдосконалення, зокрема, засобами іноземних мов;
- соціокультурна компетенція: бажання і вміння спілкуватися з іншими людьми.

У підсумку, можна зробити висновок, що іноземні мови несуть у собі іноземну культуру, а вивчення мови – це вивчення іноземної культури, під якою розуміються всі матеріальні і духовні цінності, які створило і продовжує створювати суспільство, і які передаються учням в освітньому і виховному аспектах вивчення іноземної мови [13, с. 13-14].

У висновку розділу можна зазначити, що для того, щоб навчання іноземної мови було більш ефективним потрібно зацікавлювати школяра до вивчення, а вчитель повинен знати методику навчання. Для кращого формування особливості школяра в процесі вивчення іноземної мови, учень повинен зрозуміти, які є народи, які в них традиції, символи. В першу чергу учень повинен зрозуміти, що добре поважати інші народи та допомагати, бути дружніми, незалежно від того що хтось іншої раси.

РОЗДІЛ 2 СИСТЕМИ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ І КУЛЬТУРИ.

2.1 Стандарти загальної середньої освіти та навчання іноземних мов і культур

В Україні вони працюють над покращенням освіти, оновлюючи те, що діти навчаються, щоб відповідати тому, що їм потрібно знати в сучасному світі. Це включає створення стандартів того, що повинні знати діти на різних рівнях школи. Ці стандарти допомагають переконатися, що діти вивчають те, що їм потрібно знати, і що вони готові до свого майбутнього.

Ці стандарти передбачають наступне:

- структуру змісту загальної середньої освіти, тобто обов'язкову та варіативну складові відповідно до рівня навчання в загальноосвітніх навчальних закладах;
- державний базовий навчальний план середньої освіти дає цілісне уявлення про зміст загальної середньої освіти через галузі знань та їх співвідношення, огляд навчального навантаження (норми) учнів, його розподіл за рівнями освіти та роками навчання;
- обов'язковий мінімум змісту освіти за кожною освітньою галуззю, що входить до державного компоненту;
- обов'язкові результати навчання на кожному освітньому етапі (початкова освіта, базова освіта, повна загальна середня освіта);
- компетентність і взаємна відповідальність учасників освітнього процесу, державні гарантії доступу до загальної середньої освіти та контроль за дотриманням вимог цих стандартів;
- порядок внесення змін до Державних стандартів загальної середньої освіти;

Освіта має правила щодо того, чого діти мають вчитися. Ці правила – як карта, якої вчителі повинні дотримуватися. Вони підказують, які предмети вчити, що повинні знати діти в різному віці. Правила створені важливими

людьми, які вирішують, що важливо вчити дітям. В Україні правила встановлює уряд, але кожна школа також може додати свої додаткові речі для навчання [7, с. 15-16].

Наведені нижче матеріали слід розглядати як сферу можливостей для набуття учнями ІМіК, яка забезпечується державою та школами для всіх учнів загальноосвітніх навчальних закладів. Ця сфера можливостей має бути зведена до мінімуму і слугувати орієнтиром для редакторів регіональних програм і підручників (для досягнення більш глибокого оволодіння іноземною мовою регіони та школи можуть створювати найбільш сприятливі умови для учнів за рахунок часу, передбаченого варіативною частиною навчального плану). Таким чином, школи та вчителі можуть отримати рекомендації. Навчальні матеріали добираються з урахуванням умов, визначених базовим навчальним планом та сучасними шкільними практиками.

В Україні є правила, що мають вчити діти в початковій, середній і старшій школі. Ці правила називаються національними стандартами, і вони застосовуються до всіх шкіл. У стандартах зазначено, яких предметів і навичок потрібно викладати, а також якого рівня мають бути учні наприкінці кожного класу. Всі школи повинні дотримуватися цих правил.

Держава розробила план, чого повинні вчитися діти в початковій школі. Вони думали про те, що діти можуть розуміти і повинні знати. План базується на важливих цінностях та ідеях, таких як справедливість і повага до кожного. Це також заохочує дітей бути активними в навчанні. План допомагає гарантувати, що всі діти отримають хорошу освіту.

Загальноосвітній рівень учнів Державного стандарту представлений у вигляді вимог до кожної з семи освітніх галузей (мова і література, суспільствознавство, мистецтво, математика, природничі науки, технології, здоров'я і фізична культура). Освітні галузі описані послідовно за рівнями шкільної освіти. Зміст освітніх галузей організовується і реалізується в системі відповідних предметів і курсів. Програми освітніх галузей затверджуються Міністерством освіти і науки України (МОН України).

Основна школа забезпечує здобуття базової загальної середньої освіти, яка разом із початковою освітою є основою для здобуття повної загальної середньої освіти, готує учнів до вибору та подальшого навчання. Зміст освіти на цьому етапі є загальним для всіх учнів, індивідуалізоване навчання забезпечується за допомогою різноманітних методів навчання та факультативів відповідно до пізнавальних здібностей.

Рівень освіти в галузі навчання або знань - це основна змістова характеристика освітньої галузі та система вимог, що визначає рівень засвоєння, якого має досягти кожен учень. Іноземні мови є частиною освітньої галузі "мова і література", яка спрямована на становлення особистості учня, формування комунікативної компетентності та загального розуміння мови як системи і літератури як мистецтва.

Метою навчання іноземної мови згідно з державними стандартами є розвиток іншомовної комунікативної компетенції учнів з урахуванням комунікативної компетенції, сформованої на основі відповідних знань, умінь і навичок, мотивів, цілей і соціальних норм мовленнєвої поведінки в типових реєстрах і ситуаціях, здатності спілкуватися в усній і писемній формах, а також умінь і навичок, необхідних для здійснення мовленнєвої діяльності.

Державні стандарти освіти з іноземних мов визначають загальний зміст освіти в контексті різних програм, навчальних планів і підручників, що існують. Вони відіграють організаційну та координуючу роль у забезпеченні ядра змісту навчання іноземних мовне залежно від типу навчального закладу. Це дозволяє підтримувати єдиний освітній простір у багатонаціональному суспільстві, сприяє диференціації навчання та забезпечує наступність у викладанні предмета в різних моделях і варіантах.

Національні стандарти також містять вимоги до акредитації іншомовних компетентностей, розроблених на їхній основі. Програми та підручники з іноземних мов повинні відповідати цим державним стандартам освіти.

Концепція навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах розроблена на основі національних стандартів для початкової, середньої та вищої школи [8, с. 16-18].

2.2 Концепція навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах

Відповідно до "Концепції навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах", іноземні мови розглядаються не лише як засіб міжкультурної комунікації, а й як своєрідний інструмент пізнання інших культур та популяризації власної культури, що сприяє духовному збагаченню та підвищенню рівня гуманітарної освіти.

Концепція - це сукупність загальних методичних положень щодо раціональної організації навчально-виховного процесу з іноземних мов, затверджених відповідними національними органами управління освітою в різних типах навчальних закладів в умовах, визначених соціальним замовленням та відповідно до кінцевих і проміжних цілей. Логічні положення щодо раціональної організації навчально-виховного процесу з іноземної мови в умовах, визначених соціальним замовленням і затверджених відповідними державними органами управління освітою, з урахуванням відповідної часової сітки, передбаченої навчальною програмою, та відповідно до кінцевих і проміжних цілей. Вона спирається на основні досягнення сучасної педагогічної, психологічної та методичної наук з урахуванням того, що різні перспективи функціонують на засадах взаємодоповнюваності та набувають максимальної ефективності в конкретних умовах освітнього процесу. Основною метою навчання іноземних мов є розвиток іншомовної комунікативної компетенції школярів. Це означає оволодіння мовою як засобом між культурної комунікації та розвиток здатності використовувати мову як інструмент у діалозі культур і цивілізацій сучасного світу. Ця мета передбачає досягнення рівня володіння мовою і є достатнім для спілкування в

усній (говоріння, аудіювання) та письмовій (читання, письмо) формах в обсязі вивченого мовного і мовленнєвого матеріалу. Іншомовна комунікативна компетенція формується на основі взаємопов'язаного розвитку мовленнєвої, соціокультурної та мовної компетенцій відповідно до вікових особливостей та інтересів учня на кожному етапі вивчення іноземної мови [2, с. 19].

В основі комунікативної компетенції лежить мовленнєва компетенція, розвиток якої неможливий без оволодіння мовними засобами для реалізації усного чи писемного мовлення. Однак знання лексики та граматики не гарантує розвитку комунікативної компетенції. Необхідно також розвивати навички використання цих матеріалів для генерування та розпізнавання інформації в конкретних сферах спілкування. Крім того, розвиток комунікативної компетенції неможливий без соціокультурних і соціолінгвістичних знань, умінь і навичок, які забезпечують входження в інші суспільства і сприяють до інших суспільстві полегшують соціалізацію в нових суспільствах.

Сучасний рівень розвитку міжнародних відносин є передумовою збільшення знань про культурні особливості країн і народів, мови яких вивчаються. Цьому сприяє міжкультурний підхід до викладання іноземних мов, необхідність якого зумовлена сучасним станом міждержавних і міжнародних відносин. Сучасна середня школа характеризується наявністю декількох типів закладів, які навчають іноземну мову за різними навчальними планами та програмами. Усі типи загальноосвітніх навчальних закладів ставлять перед собою одну мету, оволодіння мовою, а рівень оволодіння учнями мовою різниться за кількісними та якісними показниками, визначеними навчальною програмою. Важливим пріоритетом системи навчання іноземних мову сучасній середній освіті є її багатомовний характер, що передбачає різноманітність мов, які вивчаються, та рівноправність кожної мови. У зв'язку з цим Україна проводить політику посилення вивчення різних іноземних мов. Молоде покоління має зростати на кращих традиціях і досягненнях багатьох країн, чому сприяє вивчення різних іноземних мов.

Традиційним вважається викладання англійської мови, яка є найпоширенішою мовою у світі, та другої іноземної мови. Цілі та зміст навчання другої іноземної мови визначаються досвідом учнів у вивченні рідної та першої іноземної мови, а також кількістю годин, відведених на її вивчення.

Концепція також містить рекомендації щодо визначення змісту навчання іноземних мову початковій школі, основній школі та старшій школі, формулює основні принципи навчання іноземних мов та описує сучасні засоби навчання іноземних мов. Європейський форум міністрів освіти "Школи у 21 столітті. Київська ініціатива" (вересень 2011р.) було розглянуто офіційний документ "Політика мовної освіти в Україні", в якому зазначено, що в Україні діє система безперервної мовної освіти, яка підтримується збалансованою державною мовною політикою.

В Україні діє безперервна система мовної освіти, що забезпечується виваженою державною мовною політикою, спрямованою на обов'язкове вивчення державної мови – української, вільне володіння рідною мовою всіма громадянами та кожним носієм мови, знання як іноземної. [3, с. 21].

У концепції викладання другої іноземної мови в загальноосвітніх навчальних закладах зазначається, що іноземні мови все більше стають соціально-економічним і політичним механізмом, який розуміють різні представники міжнародної спільноти в різних сферах життя, що пояснюється кілька факторів:

- глибокий розвиток міжнародних зв'язків між Україною та державами-членами Європейського Співтовариства, українськими та іноземними компаніями та організаціями в різних сферах діяльності, розширення прямих зв'язків між Україною та іноземними школами;
- розвивається програма культурного та освітнього обміну студентами, а українські діти все частіше беруть участь у міжнародних спільних проектах;
- в умовах, коли сучасне суспільство стає все більш багатонаціональним і багатомовним, а глобалізація та економічна конкуренція

посилюються, національна ідентичність відіграє все більш важливу роль. Про це свідчить ситуація на ринку праці. Майже скрізь є потреба у фахівцях, які володіють комп'ютерною грамотністю та знають принаймні одну іноземну мову;

- суспільство стало більш рухливим, а відпустки, навчання за кордоном і робота за кордоном стали більш реальними.

Усе це зумовлює необхідність переосмислення викладання іноземних мов і культур у середній освіті з точки зору його цілей, завдань, змісту і методик, з урахуванням багатого вітчизняного і міжнародного досвіду у цій галузі.

Концепція викладання другої іноземної мови орієнтована на загальноосвітні навчальні заклади, де іноземна мова вивчається з 5 класу. Ця концепція:

- надає загальне уявлення про зміст навчання другої іноземної мови в середній освіті;

- визначає основні цілі та вимоги до рівня володіння учнями іноземної мови у загальноосвітніх навчальних закладах;

- описано механізми, які дозволяють вчителям визначати та конкретизувати цілі та завдання відповідно до реального контексту їхньої діяльності;

- описано критерії вибору вчителем додаткового дидактичного матеріалу з метою ефективно організації навчального процесу. Методичні особливості організації навчання іноземної мови враховують навчальний досвід учнів в оволодінні рідною та першою мовами, що дозволяє значно спростити навчальний процесі, таким чином, зробити його більш ефективним.

Концепція викладання іноземної мови передбачає три етапи:

- перший (початковий) 5-6 класи;
- другий (середній) 7-9 класи;
- третій (завершальний) етап, 10-11 класи.

Концепція детально описує основні цілі та завдання навчання іноземної мови, принципи навчання, зміст, теми, контекст, країнознавчу інформацію, основні вимоги до рівня володіння іноземною мовою та навчальні матеріали.

Концепція профільного навчання в старшій школі розроблена з метою нового підходу до організації навчання в старшій школі, яка функціонує як професійна школа. Вона враховує індивідуальні особливості, інтереси та потреби учнів і створює сприятливі умови для розвитку в них орієнтації на конкретні види майбутньої професійної діяльності. Професійні школи повною мірою реалізують принцип індивідуально-орієнтованого навчання та значно розширюють можливості учнів у виборі власних навчальних планів.

Ця концепція ґрунтується на вітчизняному та міжнародному досвіді організації професійної освіти у старшій школі.

У зв'язку з розвитком освітнього простору в усьому світі, особливо в Європі, від української школи об'єктивно вимагається адекватне реагування на процес реформування загальної середньої освіти в провідних країнах світу.

Загальною тенденцією розвитку старшої профільної школи є орієнтація на широку диференціацію, варіативність, багато профільність та інтеграцію загальної і допрофесійної освіти.

Концепція визначає основні завдання профільного навчання, його сутність, мету, організаційні принципи та форми організації. Вона також пояснює особливості до профільної підготовки та пропонує структуру профільного навчання, яка визначає основні напрями профілізації та освітню профілізацію.

Відповідно до концепції профільного навчання у старшій школі, програми з іноземної мови створюються на трьох рівнях відповідно до рівня володіння цим предметом: стандарт, академічний та профільний. Основними принципами профільного навчання іноземної мови є міжпредметна інтеграція, багаторівневність і варіативність. Ведеться робота над удосконаленням цієї концепції [4, с. 21-23].

2.3 Підходи та засоби навчання іноземних мов та культур

Термін "підхід" означає загальну вихідну концептуальну позицію, яка є визначальною при розгляді та визначенні інших підконцептуальних позицій; підхід до навчання іноземної мови є фундаментальною категорією навчання, що визначає стратегію навчання та вибір методів навчання для реалізації цієї стратегії; іншомовна погляд на природу того, як має розвиватися комунікативна компетентність.

У сучасній методичній літературі виділяють чотири основні підходи до психології вивчення мови. Біхевіористський підхід визначає оволодіння іноземною мовою як формування мовленнєвих автоматизмів у відповідь на іншомовні стимули. В індуктивно-свідомому підході мова вивчається на основі інтенціональної моделі, а потім розпізнається її значення і правила функціонування. Потім розпізнають її значення та правила функціонування. При когнітивному підході діяльність учня зосереджена в основному на вивченні правил використання лексики та граматичних моделей, які є основою для усвідомлених висловлювань і зосереджується на засвоєнні правил вживання лексики та граматичних моделей, які складають основу усвідомлених висловлювань. Інтегративний підхід органічно поєднує свідомі та підсвідомі компоненти в процесі навчання, що передбачає паралельне набуття знань, мовних навичок та компетенцій.

Методики викладання іноземних мов можна поділити на мовний, мовленнєвий та мовленнєво-діяльнісний підходи з точки зору об'єкта навчання. Мовний підхід характеризується спрямованістю навчання на засвоєння мови як системи, що складається з мовних одиниць різних рівнів, правил, що їх утворюють, та їх використання у спілкуванні. У мовленнєвому підході викладачі зосереджуються на навчанні мовлення як форми.

Основна увага також приділяється використанню мовних одиниць для формулювання думок у процесі спілкування. При мовленнєво-діялісному підході в центрі уваги навчання знаходиться мовленнєва діяльність як процес

отримання і передачі інформації, зумовлений комунікативною ситуацією і опосередкований мовною системою.

І, нарешті, що стосується методів навчання, то виділяють три підходи до викладання іноземної мови: прямий підхід, свідомий підхід і діяльнісний підхід. Прямий (інтуїтивний) підхід передбачає оволодіння іноземною мовою через слухання та інтуїтивне засвоєння мовних одиниць, при цьому рідна мова виключається з системи навчання. Свідомий (когнітивний) підхід. Цей підхід ґрунтується на розвитку здатності учня розпізнавати мовні одиниці, відповідати за їх вибір і використання в комунікативному процесі.

До найбільш поширених сучасних підходів до навчання ІМ належать комунікативно-діяльнісний, компетентнісний, рефлексивний, культурологічний, рівневий та професійно орієнтований підходи [10, с. 24-25].

2.4 Система вправ для формування іншомовної комунікативної компетентності

Створення раціональної системи вправ є ключем до вирішення проблеми розвитку ІКК. Важливість системи вправ полягає у забезпеченні як організації процесу формування ІКК, так і організації процесу навчання; з точки зору організації процесу формування ІКК система вправ повинна забезпечувати:

- 1) Підбір необхідних вправ, що відповідають характеру конкретних елементів ТРК (мовних, мовленнєвих, соціокультурних та педагогічних).
- 2) Систематичне та регулярне виконання конкретних типів і різновидів вправ.
- 3) Взаємозв'язок між мовною компетенцією (мовлення, лексика, граматики тощо) та мовленнєвою компетенцією (аудіювання, читання, говоріння, письмо).

З точки зору організації навчального процесу, система вправ повинна бути втілена в конкретному навчально-методичному комплексі з іноземної

мови (НМК) для конкретного класу або комплексу вправ, підготовленому викладачем. Під системою вправ розуміють "тип і сукупність вправ, об'єднаних метою, матеріалом і способом виконання" розрізняють:

- Система індивідуалізованих вправ для розвитку мовленнєвих навичок в аудіюванні, говорінні, читанні та письмі;
- Під система вправ для формування навичок і вмінь читання та письма, формування мовленнєвих навичок і розвиток знань, навичок аудіювання, говоріння, читання та письма, яка може включати такі вправи;
- Та інші групи вправ.

Загальна система вправ для формування певного рівня ІКК, що охоплює всі компоненти ІКК і втілена в НМК (звичайно, загальна система вправ, втілена в НМК, ніколи не може бути ідеальною, тому вчитель має враховувати особливості конкретного класу чи групи учнів, технічну оснащеність, власну творчість тощо, а також може доповнювати її власними вправами), наявність власний творчий потенціал тощо, і можуть доповнювати її конкретними вправами в класі). (Вчителі можуть доповнювати її конкретними вправами, зокрема на уроках, враховуючи особливості конкретного класу чи групи учнів, наявність технічного обладнання, власну креативність тощо);

У методичній літературі також зустрічається термін "комплекс вправ", який різні автори трактують по-різному. Ми використовуємо цей термін як втілення системи (або підсистеми) вправ, пов'язаних з певною темою, мовним або мовленнєвим матеріалом. Наприклад, "Комплекс вправ для навчання говоріння за темою Подорожі" або "Комплекс вправ для розвитку граматичних навичок розуміння та вживання Past Simple" [14, с.25-26].

У висновку до другого розділу можна підкреслили те, що в кожній країні є свої правила щодо освіти і вивчення іноземних мов. В Україні також існують державні стандарти – це сукупність норм і положень, що визначають вимоги держави до рівня освіченості осіб на рівні початкової, базової і повної загальної середньої освіти та державні гарантії їх досягнення, які визначають структуру і зміст середньої освіти, створюють державний план щодо середньої

освіти, відокремлюють обов'язкові результати навчання та відповідають за правильне виконання навчального процесу. В цьому розділі було досліджено, що концепція - це сукупність загальних методичних положень щодо раціональної організації навчально-виховного процесу з іноземних мов, затверджених відповідними національними органами управління освітою в різних типах навчальних закладів в умовах, визначених соціальним замовленням та відповідно до кінцевих і проміжних цілей.

А також визначено основні підходи до навчання іноземних мов таких як: біхевіористський підхід; індуктивно-свідомий; когнітивний; інтегративний; мовленнєво та мовленнєво-діяльнісний; прямий підхід, свідомий підхід і діяльнісний підхід.

Система вправ дозволяє підвищити рівень ІКК для учнів, а також зацікавити їх займатися іноземними мовами та звісно буди компетентними з іншими народами.

ВИСНОВКИ

У висновку слід зазначити досліджені завдання курсової роботи. В цій курсовій роботі було досліджено, яке місце та роль посідає іноземна мова в розв'язуванні задач навчання та виховання школярів.

Досліджено методикау навчання іноземної мови, як науки. Зазначено основні принципи методики навчання такі як: представити основні складові теорії сучасного викладання іноземних мов у школі і на цій основі зорієнтувати студентів у використанні теоретичних знань для вирішення практичних завдань; ознайомити студентів із сучасним станом іншомовної освіти в нашій країні; з'ясувати сутність компонентів і засобів сучасної методики як науки та спрямувати студентів на творчий пошук у їх практичній діяльності в школі; розвивати професійні та методичні компетенції, необхідні для плідної роботи у сфері викладання іноземних мов, шляхом проведення практичних та лабораторних занять; залучати майбутніх учителів до вивчення спеціальної науково-методичної літератури, яка має бути постійним джерелом самовдосконалення з метою підвищення їхньої професійної майстерності. Основним завданням методики навчання є пояснення завдань поставлених вчителям для того, щоб вони могли краще і ефективніше навчити учня іноземним мовам.

Досліджено концепцію загальної середньої освіти та навчання іноземних мов, тобто як держава піклується про освіту учнів середньоосвітніх шкільних закладів, пізнання ними іноземних мов.

Досліджено формування особистості школяра в процесі вивчення іноземних мов. Під час вивчення іноземних мов учень дізнається про нові народи їхню культуру, їхні звичаї, символи їхнього народу, вчиться їх поважати і відноситися з зацікавленістю та добротою.

Встановлено стандарти загальної середньої освіти та навчання іноземних мов та культур. Стандарти середньої освіти є важливою складовою освітньої реформи в Україні, яка передбачає приведення його у відповідність

до сучасних потреб особистості та суспільства. Одним із стратегічних завдань реформування змісту освіти є розроблення національних стандартів та формування відповідної системи і обсягу знань, умінь, навичок, компетентностей, способів творчої діяльності та інших якостей особистості на різних рівнях освіти.

Встановлено концепцію навчання іноземних мов. Концепція є сукупність загальних методичних положень щодо раціональної організації навчально-виховного процесу з іноземних мов, затверджених відповідними національними органами управління освітою в різних типах навчальних закладів в умовах, визначених соціальним замовленням та відповідно до кінцевих і проміжних цілей.

Визначено підходи та засоби навчання іноземних мов та культур. Основні підходи до навчання іноземних мов: біхевіористський підхід; індуктивно-свідомий; когнітивний; інтегративний; мовленнєво та мовленнєво-діяльнісний; прямий підхід, свідомий підхід і діяльнісний підхід.

Обґрунтовано системи вправ для формування іншомовної комунікації. Під системою вправ розуміють "тип і сукупність вправ, об'єднаних метою, матеріалом і способом виконання" розрізняють: системи індивідуалізованих вправ для розвитку мовленнєвих навичок в аудіюванні, говорінні, читанні та письмі; під система вправ для формування навичок і вмінь читання та письма, формування мовленнєвих навичок і розвиток знань, навичок аудіювання, говоріння, читання та письма, яка може включати такі вправи та інші групи вправ. Система вправ дозволяє більш ефективно заохотити учня вчити іноземну мову.

Як висновок можна визначити, що іноземна мова зараз є дуже важливою для суспільства без неї ніяк, якщо відвідати інші країни чи зустріти друзів інших націй чи просто працювати або навчатися за кордоном. В школі дитині пояснюють це, як класно значи і вчити інші мови, адже класно коли ти розумієш про що розмовляє людина іншої нації, які в неї інтереси та культура.

РЕЗЮМЕ

В умовах зростання, заохочення та потреби вивчати іноземні мови ця тема зростає в актуальності. Суспільна та педагогічна значущість зумовила вибір теми «Місце і роль предмета (іноземна мова) у розв'язуванні завдань навчання та виховання школярів».

У **першому розділі** роботи досліджено методику вивчення іноземної мови, як науки, досліджено концепцію загальної середньої освіти та навчання іноземних мов та формування особистості школяра в процесі вивчення іноземних мов.

У **другому розділі** встановлено стандарти середньої освіти та встановлено концепцію навчання іноземних мов у загальноосвітніх шкільних закладах, визначено підходи та засоби навчання іноземних мов та культур, обґрунтовано систему вправ для формування іншомовної комунікації.

Курсова робота складається зі вступу, двох розділів, семи підрозділів, висновків та одного додатка. Обсяг роботи складає 31 сторінку. У списку використаної літератури нараховується 14 джерел.

Ключові слова: іноземна мова, навчання іноземних мов, виховання школярів, загальна середня освіта.

RESUME

In the conditions of growth, encouragement and the need to learn foreign languages, this topic has grown in relevance. Social and pedagogical significance led to the choice of the topic "The place and role of the subject (foreign language) in solving the tasks of teaching and educating schoolchildren."

In **the first chapter** of the work, the methodology of learning a foreign language as a science, the concept of general secondary education and learning foreign languages and the formation of a student's personality in the process of learning foreign languages are explored.

In **the second chapter**, the standards of secondary education are established and the concept of teaching foreign languages in secondary schools is established, the approaches and means of teaching foreign languages and cultures are determined, and the system of exercises for the formation of foreign language communication is substantiated.

The coursework consists of an introduction, two chapters, seven subsections, conclusions and one appendix. The volume of work is 31 pages. The list of used literature includes 14 sources.

Key words: foreign language, teaching foreign languages, education of schoolchildren, general secondary education.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Абрамович С. Д., Чікарькова М. Ю. Мовленнєва комунікація. Київ: Центр навчальної літератури, 2004. 472 с.
2. Бім І. Л. Концепція навчання другої іноземної мови (на базі англійської): Навчальний посіб. К: Титул, 2001. 48 с.
3. Бориско Н. Ф. Концепція навчально-методичного комплексу для практичної мовної підготовки вчителів. К: Видавничий центр КДЛУ, 2009. 268 с.
4. Богуславська В. В. Моделювання тексту: лінгвосоціокультурна Концепція: Монографія. К: 2008. 280 с.
5. Виготський Л.С. Зібрання творів у 6-ти томах. Проблеми розвитку психіки / Ред. А.М. Матюшкина. К: Педагогіка, 2004. Т. 3. 368 с.
6. Державний освітній стандарт з іноземної мови (загальна середня освіта) / Під кер. С.Ю. Ніколаєвої: К: Ленвіт, 2004. 2 с.
7. Державний стандарт повної загальної середньої освіти. URL: www.mon.gov.ua
8. Державний стандарт початкової загальної освіти. URL: www.mon.gov.ua
9. Концепція навчання другої іноземної мови в загальноосвітніх навчальних закладах // Іноземні мови в навчальних закладах. 2005. № 2. С. 24–31.
10. Методика навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах : підручник / Л. С. Панова та ін. Київ. 2010. 328 с.
11. Методика навчання іноземних мов як наука, її зв'язок з іншими науками. URL: <https://sites.google.com/site/metodikavikladannaim/lekcia-1-metodika-na-vcanna-inozem-nih-mov-ak-nau-ka-ieie-zv-azok-z-insimi-naukami>
12. Навчальна: Ніколаєва С.Ю. Методика навчання іноземних мов у середніх навчальних закладах. Київ: Ленвіт, 2009, 14–37 с.

13. Вчитель іноземної мови. Майстерність та особистість / Пасов Ю.І. та ін. Київ. 2003. 159 с.

14. Роман С. В. Методика навчання англійської мови у початковій школі: Навчальний посібник. К: Ленвіт, 2005. 208 с.

ДОДАТКИ

Додаток А

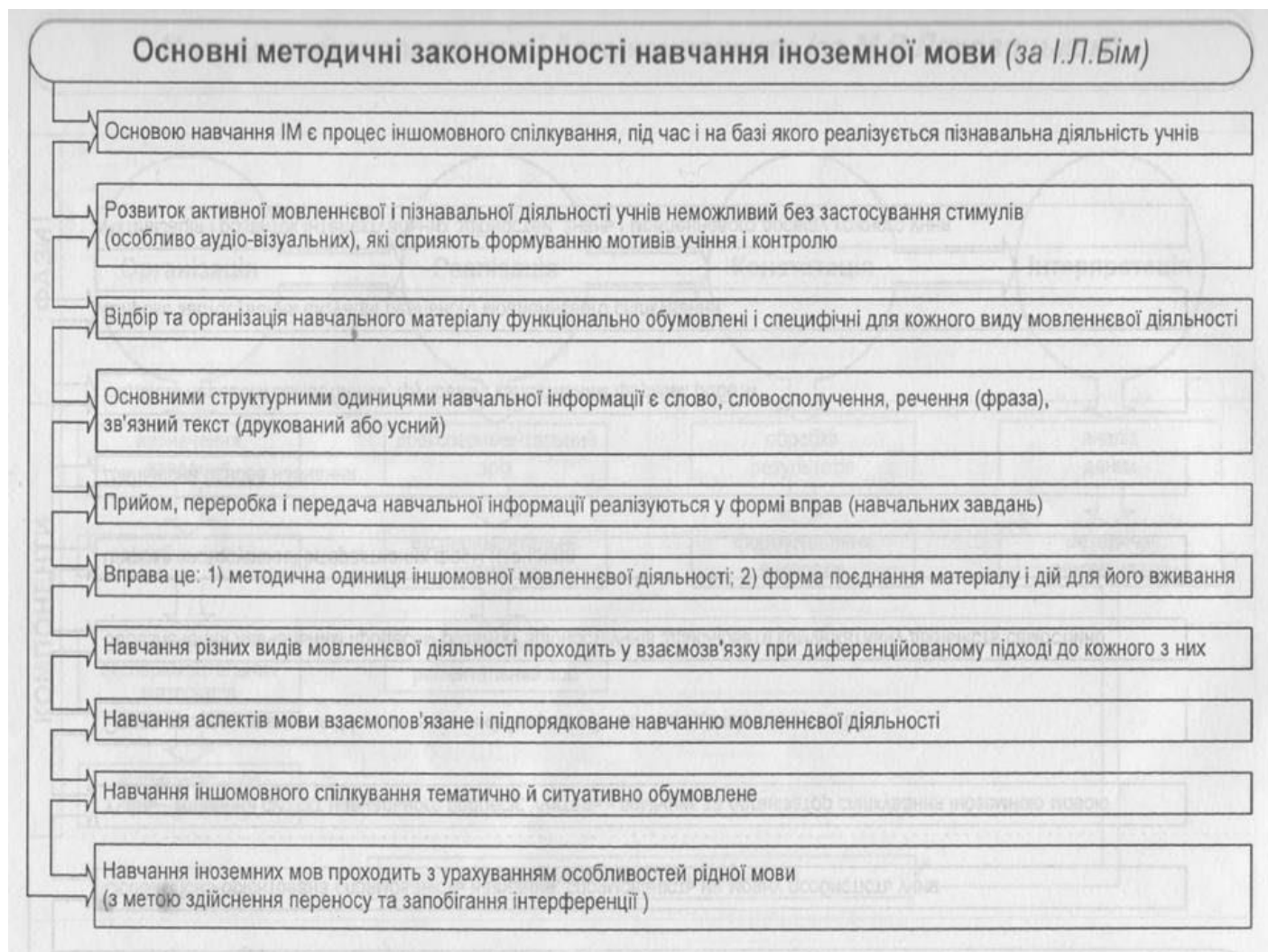

Рис. 1 основні методичні закономірності навчання [1].